

במבי (BMBY), מכירים? / עו"ד שלומי תורג'מן¹

כאשר סכסוך בין בעלי מניות מגיע לפתחו של בית המשפט, בשל היחסים הטעונים בין הצדדים, הפתרון המוצע על ידי בית המשפט או בורר הוא ה BMBY אשר משמעותו Buy You Buy Me, לפיו צד אחד קונה את מניות הצד האחר. אם בית המשפט לא ינצח על הליך ה BMBY יעשה זאת בורר אלו יופנה הסכסוך. השאלה היא, האם פתרון ה BMBY הוא פתרון ראוי.

כבר עתה נציין, כי פתרון זה אינו מוכר בעולם וגם אינו מקובל. זאת, משום שפתרון זה מאפשר לרוב עושק של הצד החלש על ידי הצד החזק אשר יקנה את מניותיו במחיר נמוך, בארה"ב נקרא מהלך זה Squeeze Out שפרשנותו בתרגום חופשי, 'לחיצה החוצה'. עניין זה נמנה על אחד מהטריקים הישנים (Old Dirty Tricks) של דיני החברות בארה"ב והוא אינו מכובד ואינו מקובל. מדוע? זאת משום שלרוב, סכסוך בין אנשי עסקים ראוי שייפתר מחוץ לכותלי בית המשפט, אנשי עסקים יודעים ויכולים לפתור סכסוכים בעצמם ועל פי רוב, אינם זקוקים לעזרה כלשהי. ככל שכן, אין המדובר בעזרה ברכישת או מכירת מניות אלא באינטרס עסקי של אחד הצדדים או בפעולה בלתי רציונאלית של מי מהם ובכל פעם שכזו תיעשה באמצעות בית המשפט, בורר או בסיועם, יהא זה בלתי שוויוני ולרוב ישלים מהלך אינטרסנטי של Squeeze Out מצד בעלי מניות הרוב כלפי בעלי מניות המיעוט.

זאת, בעיקר משום שתמיד קיימת בעיית מידע בין הצדדים, לצד החלש חסר מידע רב המצוי בידי הצד החזק אשר כאמור תכנן את המהלך ורגע ה BMBY יהיה מבחינתו, רגע השלמת המהלך. בארה"ב אין מקובל מנגנון הבמבי אלא מוכר מנגנון המכונה Buy Sell Agreement שהוא הסכם הוגן למכירת מניות שמצורף לתקנון החברה עם היוסדה וכלולות בו הצהרות אשר אין סיכוי שיינתנו על ידי מי מהצדדים בהליך של במבי. חשוב לכן לבחון האם פתרון הבמבי הוא ראוי. גם אם כן, פתרון הבמבי אמור להיות המוצא האחרון ולא הפתרון הראשון, כפי הגישה הרווחת כיום. שכן, לבית המשפט או לבורר סמכויות רחבות המהוות התערבות מעטה ביותר, וודאי ביחס לבמבי שהוא מהלך קיצוני ולא אחת לא צודק.

אחד הפתרונות יכול להיות הכנסת שינוי בתקנון או הוראה על רכישה של חלק ממניותיו של כל צד בידי החברה ביחד עם שינוי התקנון, אלו כולם מצויים לפי חוק החברות בסמכותו של הבורר ובסמכותו של בית המשפט ולמרות זאת באלו לא נעשה כל שימוש בישראל. זאת, להבדיל מהפתרונות הרבים המצויים בדלאוור, ניו ג'רסי וניו יורק. הגיעה העת שפתרונות אלו יישמו גם בישראל.

¹ עו"ד שלומי תורג'מן הינו שותף בכיר במשרד אפיק תורג'מן (www.at-law.co.il) ומתמחה במשפט אזרחי, ניירות ערך, הגבלים עסקיים וחברות, בדגש על סכסוכים בין בעלי מניות וגישור בסכסוכים אלה. במסגרת זו משמש עו"ד תורג'מן כבורר בסכסוכים בין בעלי מניות ובסכסוכים עסקיים מורכבים. הכותב גם מרצה במכללת שערי משפט בדיני ניירות ערך ובקורס סכסוכים בין בעלי מניות ומכין תכניות אכיפה פנימית. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו או יעוץ השקעה ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בעסקאות מסוג זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.